

Werkwijze beoordeling beheerplannen Bevindingenoverleg EL&I, 6 september 2011

Beoordeling beheerplan door EL&I

De projectgroep beheerplannen van EL&I heeft o.m. tot taak de Stas te adviseren over het vaststellen van of instemmen met de beheerplannen Natura 2000. Om dit te kunnen doen, is met de bevoegde gezagen afgesproken dat de inhoud van de beheerplannen door EL&I tijdig wordt "beoordeeld". Deze beoordeling gebeurt in het "bevindingenoverleg" van EL&I. Bij de beoordeling wordt gebruik gemaakt van de Checklist beheerplannen die onder leiding van het Regiebureau is opgesteld. Uitgangspunt is dat aspecten die in de checklist zijn opgenomen in het beheerplan, voor zover relevant, in voldoende mate zijn uitgewerkt. Het doel van het bevindingenoverleg is om in samenspraak met bevoegd gezag en beheerplanopsteller tot een zo goed en compleet mogelijk beheerplan te komen. Een beoordeling kan op verschillende momenten plaatsvinden, zodat de opstellers van een beheerplan in staat zijn om eventuele gewenste aanpassingen door te voeren. Zo kan worden toegewerkt naar een goed definitief beheerplan.

In het bevindingenoverleg zitten deskundigen van EL&I op gebied van Natura 2000, ecologie, jurisprudentie, natuurwetgeving, en regionale, nationale en EU-politiek. Desgewenst kunnen vertegenwoordigers van het bevoegd gezag participeren in het bevindingenoverleg.

In het bevindingenoverleg worden concept- en definitieve beheerplannen beoordeeld. Het bevindingenoverleg waarin *concept-beheerplannen* worden beoordeeld is een moment van ambtelijke afstemming over de gewenste compleetheid en kwaliteit van het plan. Op basis van de Checklist beheerplannen wordt bekeken of het beheerplan compleet is en of de kwaliteit van de onderdelen voldoende is. Indien een *definitief beheerplan* aan het bevindingenoverleg wordt voorgelegd, dan is het doel om het bevoegd gezag positief te kunnen adviseren in het (mede) vaststellen van of instemmen met het beheerplan. Mede aan de hand van dit bevindingenoverleg brengt EL&I (intern) een advies uit aan de Stas:

- Advies over het wel of niet vaststellen van een beheerplan waar EL&I (mede)bevoegd gezag is (EL&I = beleids/resultaatverantwoordelijk).

Indien gewenst kunnen bevoegd gezag (voortouwnemers) en beheerplanopstellers nauw bij het bevindingenoverleg betrokken zijn:

- Vertegenwoordiger(s) van bevoegd gezag en opsteller(s) van het beheerplan kunnen bij het bevindingenoverleg aanwezig zijn. Dit bevordert een nauwere afstemming tussen het beheerplanproces enerzijds en de toetsing door EL&I anderzijds.
- De resultaten van het bevindingenoverleg kunnen naderhand in klein comité met bevoegd gezag/opsteller(s) door EL&I worden toegelicht en besproken. Het biedt bevoegd gezag/opsteller(s) de gelegenheid om specifieke besprekpunten met een selectie van betrokkenen (inhoudelijk) te voeren.
- Voorafgaand aan het bevindingenoverleg kan een voorbespreking met bevoegd gezag/opsteller(s) plaatsvinden, waarin de grote lijnen van het beheerplan en eventuele knelpunten worden besproken.

Een beoordeling van een beheerplan in het bevindingenoverleg kan op verschillende momenten plaatsvinden:

1. Zodra de habitatypekaart gereed is: check op gebruikte gegevens en methodiek (deze beoordeling vindt plaats in de Projectgroep Habitatypekartering);
2. Kern, opzet, majeure elementen van het (voor)concept-beheerplan ter bespreking met EL&I.
3. Eerste conceptbeheerplan (t/m maatregelen), ná bespreking in de advies- of klankbordgroep.
4. Het definitieve conceptbeheerplan (conceptontwerp), incl. financiering, uitvoering, monitoring. Het bevoegd gezag kan zelf een geschikt moment kiezen om een (eerste) beoordeling door het bevindingenoverleg te laten verrichten.

In de praktijk is gebleken dat de beoordeling in het bevindingenoverleg veelal fundamentele punten bevat, waarvoor het gebiedsproces eigenlijk al te ver gevorderd is om deze middels grote wijzigingen in een eindconcept van een beheerplan nog op te nemen. Geadviseerd wordt daarom ook om in een eerder stadium (dan bij een eindconcept) de kern van het beheerplan, met de daarin gekozen uitgangspunten en ambities voor te leggen aan een selectie van het bevindingenoverleg (moment 2 hierboven). Dit maakt tijdige bijsturing gemakkelijker en geeft bovendien het bevindingenoverleg meer kennis over de historie en totstandkoming van het beheerplan.

Binnen het beheerplanproces kan het bevindingenoverleg met name gebruikt worden als adviserend. Enerzijds door een relatief frisse groep van deskundigen naar het beheerplan als (samenhangend) geheel te laten kijken voor het aandragen van eventuele (cruciale) verbeterpunten; anderzijds om als bevoegd gezag/voortouwnemer zo veel mogelijk voor te kunnen sorteren op een positief advies over het beheerplan aan de Stas. Het bevindingenoverleg is dus vooral een middel (mogelijkheid) om ambtelijk z.s.m. overeenstemming te krijgen op de inhoud van een beheerplan.

Bevoegdheden EL&I

De beoordeling is bedoeld om de Stas te adviseren in het verrassingsvrij vaststellen van, dan wel instemmen met de beheerplannen Natura 2000 waar EL&I een bevoegdheid in heeft. De bevoegdheid van EL&I is niet bij elk beheerplan dezelfde en vandaar dat de aard van de beoordeling door EL&I varieert:

1) **EL&I is voortouwnemer** (41 gebieden).

- EL&I bevoegd gezag, provincie vaak mede bevoegd gezag. Stellen dan beide vast.
- Aansturing en opstellen beheerplan: DLG/SBB.
- Inbreng EL&I door DRZ via stuur- of klankbordgroep.
- Aard van beoordeling: gehele concept-beheerplan (Bevindingenoverleg).
- DRZ en PDN stellen gezamenlijk een adviesnota op voor de Minister van EL&I/Stas.
- Vaststellen EL&I. Provincie stelt vast voor het deel van het plan waar zij bevoegd gezag is.

2) **Ander departement is voortouwnemer:** (20 gebieden: 19 lenM, 1 Def).

- RWS/Def bevoegd gezag, stelt vast. Instemmingsbevoegdheid EL&I.
- Aansturing, opstellen en vrijgeven beheerplan: departement
- Inbreng EL&I door DRZ via stuur- of klankbordgroep.
- Aard van beoordeling: toetsing van bestaand gebruik dat valt onder de EL&I-beleidsverantwoordelijkheid. Op verzoek: advies overige punten (Bevindingenoverleg).
- RWS/Def stelt vast.

3) **Provincie is voortouwnemer, EL&I mede bevoegd gezag** (62 gebieden).

- Provincie stelt vast. EL&I mede bevoegd gezag voor deel van het gebied.
- Aansturing, opstellen en vrijgeven beheerplan: provincie.
- Inbreng EL&I door DRZ via stuur- of klankbordgroep.
- Aard van beoordeling: die delen van het plan waarvoor EL&I verantwoordelijk is als bevoegd gezag, op verzoek advies overige delen (Bevindingenoverleg).
In de praktijk worden deze beheerplannen (in samenspraak met provincies) doorgaans in zijn geheel door EL&I beoordeeld.
- Provincie stelt vast. Vaststellen EL&I van het deel van het plan waar EL&I bevoegd gezag voor is.

4) **Provincie is enig voortouwnemer, EL&I geen bevoegd gezag** (38 gebieden).

- Provincie stelt vast.
- Inbreng EL&I door DRZ via stuur- of klankbordgroep (algemene zaken waar EL&I beleidsmatig en bestuurlijk verantwoordelijk voor is. Bijv. de afstemming tussen N2000-doelen en EHS-doelen of informatievoorziening).
- Aard van beoordeling: Geen. Provincie stuurt plan ter kennisname op aan EL&I, omdat EL&I vanwege de systeemverantwoordelijkheid inzicht moet hebben in alle plannen.
- Op verzoek: advies overige punten (Bevindingenoverleg).
- Provincie stelt vast.

Werkwijze EL&I

Het bevindingenteam kan doorgaans binnen 3-4 weken vanaf aanleveren van concept-rapportages een beoordeling doen. Hiervoor wordt een moment geprikt waarop alle betrokkenen in Utrecht kunnen zijn, vindt reservering van leestijd en eventueel uitzoek/navraagwerk plaats. Het aanvragen van een bevindingenoverleg, het aanleveren van de concept-rapportages alsmede het gezamenlijk bepalen welk proces de voorkeur heeft (moment 2, 3 of 4), gaat via de regionale vertegenwoordiger van Natura 2000 van EL&I. Hij/zij is dus contactpersoon voor bevoegd gezag.

Afvinklijst beoordeling concept-Beheerplan: [naam gebied invullen]
Behorend bij Checklist beheerplannen Natura 2000, laatst aangevuld op 14 september 2011

Algemene opmerkingen:

- Het nummer van het checkpunt in onderstaande tabel komt overeen met het nummer van het checkpunt in de Checklist beheerplannen.
- In de kolom "uitleg" staat een korte toelichting op het checkpunt. Voor uitgebreidere informatie wordt verwezen naar de Checklist beheerplannen.

Check-punt	Uitleg	In orde: j/n/deels	Toelichting/opmerking	Reactie
1	Is het beheerplan in overleg opgesteld?			
2	Geef inzicht in de organisatie.			
3	Is het doel van de samenwerking draagvlak creëren?			
4	Zijn kennislacunes, onzekerheden en mogelijke negatieve gevolgen voor gebruikers in beeld?			
5	Is er consensus over maatregelenpakket en fasering daarvan?			
6	Is er instemming over de volledigheid van inventarisatie bestaand gebruik?			
7	Is de uitvoering van noodzakelijke maatregelen om significante effecten uit te sluiten voldoende geborgd?			
8	Is de synopsistabel opgenomen en ingevuld?			
9	Zijn alle instandhoudingsdoestellingen uit aanwijzingsbesluit overgenomen?			
10	Zijn de kernopgaven uit Doelendocument overgenomen?			
11	Is er een landschapsecologische beschrijving van het gebied?			
12	Is de omvang van habitattypen (oppervlakte, trend) bepaald?			
13	Is de kwaliteit en trend van habitattypen bepaald?			
14	Aantallen soorten, omvang en kwaliteit van het leefgebied			
15	Kaart met habitattypen en soorten aanwezig en erkend door betrokken partijen?			
16a	Landelijk streefbeeld (uit: profielendocument)			
16b	Relatieve bijdrage aan landelijk streefbeeld (uit: gebiedendocument of AWB)			
16c	Gebiedsbijdrage in de tijd			
17a	Is de oppervlakte van habitattypen kwantitatief bepaald?			
17b	Is de oppervlakte voldoende voor duurzaam behoud?			
18a	Is de kwaliteit van habitattypen kwantitatief bepaald?			
18bi	Is dit een uitwerking van abiotische randvoorwaarden?			
18bii	Idem, aantal en verspreiding aanwezige typische soorten?			
18biii	Idem, oppervlakte vegetatie van goede en matige kwaliteit?			
18biv	Idem, overige kenmerken van goede structuur en functie?			
19a	Zijn de ecologische vereisten buiten het gebied kwantitatief uitgewerkt?			
19b	Zijn de ecologische vereisten buiten het gebied gerelateerd aan vereisten uit profielendocument?			
20	Grootte leefgebied voldoende voor duurzaam behoud op lokaal niveau?			
21	Is bij behoudsdoelstelling rekening gehouden met eventuele negatieve trend?			

22	Is verbetering/uitbreiding op kaart aangegeven?			
23a	Geeft beheerplan aan welke activiteiten vrijgesteld worden van vergunningplicht?			
23b	Geeft beheerplan aan welke activiteiten onder voorwaarden vrijgesteld worden van vergunningplicht?			
23c1	Activiteiten onder voorwaarden vrijgesteld van vergunningplicht o.b.v. passende beoordeling/mitigatie. Is passende beoordeling volledig in de zin van reikwijdte?			
23c2	Is passende beoordeling volledig in de zin van inhoud?			
23d	Borging mitigerende maatregelen			
23e	Bevat het beheerplan "verboden"?			
23f	Bevat of doet voorstel voor Afsluiting van gebieden?			
23g	Is aangegeven hoe beheerplan omgaat met nieuwe ontwikkelingen?			
24a	Sence of Urgency-gebieden: is prioriteit gegeven aan wateropgave, beheeropgave en maatregelen?			
24b	Zijn overige maatregelen helder opgenomen in beheerplan?			
24c	Doorkijk naar de toekomst. Zijn maatregelen goed in beheerplanperioden verdeeld?			
25	Zijn de maatregelen duidelijk omschreven?			
26	Kunnen maatregelen met bestaande middelen gerealiseerd worden en is helder wie ze uitvoert en welke financieringsbronnen aangewend worden?			
27	Bestaande plannen. Ligt inhoud beheerplan in lijn met bestaande plannen?			
28	Doorwerking nieuwe maatregelen in andere bestaande plannen. Is dit helder?			
29	Is PvE gebiedsgerichte monitoring gevolgd?			
30	Is er aandacht voor monitoring, borging en bijsturing van maatregelen?			
31	Is stikstofdepositie bekend en opgenomen in beheerplan?			
32	Is duidelijk uit beheerplan dat achteruitgang stikstofgevoelige habitats tenminste wordt gestopt?			
33	Is ontwikkelruimte voor gebied opgenomen in beheerplan?			
34	Is duidelijk hoe ontwikkelruimte wordt bewaakt?			
35	Zijn watermaatregelen benoemd en uitgewerkt of wordt verwezen naar ander proces?			
36	Is er sprake van gedegen analyse en komt deze overeen met GGOR?			
37	Zijn de maatregelen voldoende uitgewerkt?			
38	Is er bestuurlijke overeenstemming en is financiering van watermaatregelen rond?			
39	Zijn financiële consequenties maatregelen duidelijk omschreven?			
40	Zijn sociaal economische consequenties duidelijk omschreven?			